

บทที่ 1

บทนำ



### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้การศึกษาทุกระดับมีปัญหาในเรื่องการเรียน ความประพฤติ การปรับตัว ตลอดทั้งการประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีแนวโน้มจะมีเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร และความซับซ้อนของสังคม สาขังการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยครู-อาจารย์ผู้เลตามปกติย่อมไม่เป็นการเพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีครูแนะแนวเข้าช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ปัญหา ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะหลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการแนะแนว ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความมุ่งหมายสำคัญคือ การช่วยคน (นักเรียน) ให้สามารถแก้ปัญหาตนเองได้ (กรมวิชาการ : 2521)

ดังนั้นตามโครงสร้างของหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ : 2521) และโครงสร้างของหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ : 2524) ได้กำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว 1 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อต้องการให้ครูแนะแนวได้มีเวลาพบกับนักเรียน ได้ใกล้ชิดพอที่จะจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ ได้พัฒนาบุคลิกภาพ เสริมสร้าง แก้ไขอุปนิสัยอันพึงประสงค์ให้กับตนเองได้มากขึ้น โดยหลักสูตรระบุไว้ว่าคาบนี้ไม่มีคะแนน มีความประสงค์เพื่อต้องการฝึกทักษะ และให้มีประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามโครงสร้างหลักสูตรกำหนดให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสพบกับนักเรียนดังกล่าว แต่เนื่องจากจำนวนครูแนะแนวในโรงเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะแนะแนวหรือให้การปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการแนะแนวเป็นกลุ่ม ซึ่ง เกล็ดต้า (Gazda : 1978, 82-83) กล่าวว่า การแนะแนวกลุ่ม (Group Guidance) เป็นกิจกรรมหนึ่งของการแนะแนวที่มีลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการ โดยครอบคลุมการแนะแนวด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทางสังคม การจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ สามารถให้บริการนักเรียนอย่างทั่วถึง ให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนา

นอกจากนี้ วัชร ทรัพย์ทิ (วัชร ทรัพย์ทิ 2525 : 229) ได้กล่าวถึงการแนะแนวกลุ่มว่า เป็นการให้ข้อมูลและฝึกทักษะแก่ผู้รับบริการที่หลาย ๆ คน โดยจัดให้ครอบคลุมทั้งการแนะแนว การศึกษา อาชีพ และสังคม มักจัดในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะจัดให้แต่ละห้องเรียน หรือทั้งชั้นเรียนก็ได้ มุ่งในแง่ไอ้กับและส่งเสริมวิชาการมากกว่าแก้ไ้ทหา และในการแนะแนวกลุ่มนั้น ผู้แนะแนวจะล้บส่วนให้ผู้รับบริการ ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลและประเด็นต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความกระจ่าง และทำให้ข้อมูลหรือประเด็นนั้น มีความหมายแก่ผู้รับบริการมากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการคิด ทักษะในการทำงานร่วมกับ

ฮอปพอค (Hoppock 1949 : 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มว่า

1. ช่วยให้ประหยัดเวลา ครูแนะแนวสามารถให้ความรู้หรือข้อมูลด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนได้เป็นจำนวนมาก
2. ช่วยให้ครูแนะแนวได้คุ้นเคย และรู้จักนักเรียนอย่างทั่วถึง
3. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้อหรือฝึกทักษะบางอย่างเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียน และการทำงานของเขา

การแนะแนวกลุ่มเป็นสิ่งที่ช่วยเอื้ออำนวยในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนได้บรรลุจุดหมายเป็นอย่างมาก และการแนะแนวนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งในทางจิตวิทยาเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญาเพียงด้านเดียว หากต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่สติปัญญา ซึ่งได้แก่คุณลักษณะอื่นส่วนอื่นของผู้เรียนเอง เข้ามามีบทบาท โดยเฉพาะเรื่องนิสัยในการเรียนที่ดี ห้ค้่นคิดที่ดีต่อการเรียน แรงจูงใจ และการเอาใจใส่ ซึ่งฮิลเดรท (Hildreth 1966 : 424) พบว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กฉลาดจำนวนหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน เนื่องจากนิสัยในการเรียนไม่ดี ขาดความสนใจ เอาใจใส่ และมีทัศนคติ

ที่ไม่ดีต่อการเรียน โฮลท์แมนและคณะ (Holtzman 1965 : 5) ได้ทำการศึกษพบว่า  
นิสัยและทัศนคติทาง การเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิผลทางการเรียน กล่าวคือหาก  
ภินิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดี จะมีแนวโน้มประลบัความล่า เจริญในการเรียนสูง

นิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียน ป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่ง  
ที่โรงเรียนจะต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน ควบคู่ไปกับความรู้และทักษะต่าง ๆ เพราะจะช่วยให้  
นักเรียนได้ตระหนักในความสำคัญของการเรียน เห็นคุณค่า เอาใจใส่ในการเรียน และมี  
นิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียน ผู้วิจัยจึงมีความ  
สนใจที่จะส่งเสริม และปรับปรุงให้ักเรียนภินิสัยและทัศนคติดีต่อการเรียน โดยใช้กิจกรรม  
แนะแนวกลุ่ม ทั้งนี้เพราะในคาบกิจกรรมแนะแนวนั้น ครูแนะแนวสามารถที่จะช่วยเหลือ และตัด  
สภาพแวดล้อมให้ักเรียนได้สำรวจและปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ และถ้าตัดกิจกรรมที่เหมาะสม  
และต่อเนื่องก็มาที่จะทำใหักเรียนปรับปรุงนิสัยในการเรียนของตนเองให้ดีขึ้น อีกทั้งมีทัศนคติ  
ที่ดีต่อการเรียนด้วย

นอกจากนี้การตัดกิจกรรมแนะแนวแต่ละคาบให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง โดยมี  
วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมักเรียนไปสู่แนวที่พึงปรารถนา จะช่วย  
ให้ักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองตระหนักในความสำคัญของการแนะแนว

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมแนะแนวกลุ่ม (Activity Group Guidance)

รูเมียน (Rumion, 1975) กล่าวว่ากิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเป็นกิจกรรมกลุ่ม  
ที่จัดมาขึ้นเพื่อใช้กับักเรียนทั่วไป ประกอบด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อแนะแนวที่กำหนดขึ้น  
และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแล้วักเรียนจะอภิปรายสรุป  
เกี่ยวกับการนำความรู้หรือทักษะที่ได้ไปปฏิบัติ

ฮิลแมน เทนซ่า และบารร์ (Hillman, Penezar, and Barr, 1975) กล่าวว่า  
กิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม คือการพัฒนากิจกรรมกลุ่มให้เหมาะสมลัมกับักเรียนทุกคน โดยให้ักเรียน

มีส่วนร่วมในการอภิปราย ร่วมฝึกทักษะ ร่วมวางแผนโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

จากแนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวกลุ่มเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ ตามหัวข้อแนะแนวที่จัดให้ ซึ่งมีลักษณะกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การทำงานร่วมกัน การฝึกทักษะ และมุ่งสู่การนำไปปฏิบัติ

สำหรับเนื้อหา (Content) กระบวนการ (Process) และพลวัตกลุ่ม (Group Dynamics) ของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มนั้น ฮิลแมน เทมเปล และบารรี ได้เสนอไว้คือ

### 1. เนื้อหา (Content)

เนื้อหาสำหรับกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มนั้น ได้มาจากการค้นคว้าของครูแนะแนว ตามหัวข้อ เรื่องที่ครูแนะแนวเห็นสมควร โดยพิจารณาจากลักษณะของผู้เรียน เป็นต้นว่า ได้รับความสนใจ ตลอดจนพิจารณาจากความเห็นของครูในโรงเรียน

เนื้อหาของกิจกรรมนี้อาจเป็นเนื้อหาที่เสริมเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ

### 2. กระบวนการ (Process)

กระบวนการของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

2.1 การชี้แจงหัวข้อ จุดประสงค์ และวิธีดำเนินการ

2.2 การดำเนินกิจกรรม

2.3 การอภิปรายหลังจากกิจกรรม

#### ขั้นที่ 1 การชี้แจงหัวข้อกิจกรรมแนะแนว

ครูแนะแนวอธิบายถึงหัวข้อแนะแนวแต่ละครั้ง ชี้แจงจุดประสงค์ของการรวมกลุ่ม และวิธีดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน และอาจละลำดับไว้ในบางครั้ง เพื่อทำให้นักเรียนได้เข้าใจ และได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของคนในกลุ่ม อย่างไรก็ตามกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่น และต้องมีพฤติกรรมที่ชัดเจน

## ขั้นที่ 2 การดำเนินการกิจกรรม

เมื่อมีการชี้แจงแล้ว เริ่มให้นักเรียนทำกิจกรรม ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะใช้เวลาทั้งหมดทำกิจกรรม และนักเรียนจะได้รับประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยได้รับการสนับสนุนจากครู และเพื่อนนักเรียนในกลุ่ม

ครูแนะแนวต้องมีลักษณะสลับไว เหมาะสมที่จะเป็นตัวแบบของนักเรียนในกลุ่ม มีความเป็นเพื่อน มีบุคลิกลักษณะที่ให้การสนับสนุน เลือ้อำนวย ให้นักเรียนในกลุ่ม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และในขณะดำเนินการกิจกรรม ครูแนะแนวต้องสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ส่งประเด็นแนวคิด เพื่อนำมาสรุปและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนได้ ในขั้นนี้ความสัมพันธ์ของสมาชิกจะเป็นกันเองมากขึ้

## ขั้นที่ 3 การอภิปรายหลังจากดำเนินการ

เมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว จะต้องมีการอภิปรายสรุปสิ่งที่ได้มาจากการทำกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อแนะแนว ตลอดจนมีการประเมินจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในขั้นนี้ จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจหัวข้อการแนะแนวได้ชัดเจน และสามารถปรับปรุงพฤติกรรมบางอย่าง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

### พลวัตกลุ่ม (Group dynamics)

ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับทิศทาง และพลังของกลุ่มซึ่งจะต้องมี

1. บรรยากาศที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย มีการยอมรับในเลื่อกภาพซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ
2. การรวมตัวของกลุ่ม โดยกลุ่มนักเรียนมีจุดประสงค์ร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. ครูแนะแนว ต้องเลือ้อำนวยความสะดวกช่วยเหลือนักเรียนเมื่อประสบความยุ่งยาก และในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ครูต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ มีการเตรียมพร้อม

### แนวคิดเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน

นิสัย (Habits) หมายถึงแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นประจำ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ (Eysenck and others, 1972 : 92-93)

เรนนี (Wren 1964 : 1-4) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนนั้นรวมไปถึงเทคนิคในการเรียน (Study Techniques) และทักษะในการเรียน (Study Skill) ด้วย

เฟรดเดริก คิทเชน และแมกเวอริ (Frederick Kitchen and Mcelree ; 1947) กล่าวว่านิสัยในการเรียนและเทคนิคในการเรียน มิได้เกิดจากสัญชาตญาณ หากเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝน แก้อไข ชัดเกลา และพัฒนาจนสามารถนำไปใช้จริงได้

ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียนหมายถึงแบบแผนพฤติกรรมในการเรียนที่แต่ละบุคคลได้ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ และนิสัยในการเรียนนี้ สามารถสร้างขึ้นได้ หรือปรับปรุงให้เป็นไปในทางที่ดีได้ ซึ่งวิธีสร้างนิสัยที่ดีนั้น การ์เรทท์ (Garrett, 1964) ได้แนะหลักไว้ดังนี้

1. แก้นิสัยที่ไม่ต้องการ โดยสร้างนิสัยที่ต้องการแทน
2. สร้างนิสัยใหม่โดยการวางเงื่อนไข
3. ตั้งระเบียบการสร้างนิสัยให้แน่นอน เช่น กำหนดเวลาทำงาน กำหนดวิธีปฏิบัติ
4. พยายามฝึกนิสัยใหม่อย่างมุ่งมั่นและสม่ำเสมอ

การศึกษาของสมิท (Smith 1970) พบว่านักเรียนสามารถประหยัดเวลาการเรียนได้ ถ้ารู้จักสร้างนิสัยในการเรียนที่ดี และจัดระบบวิธีการเรียนให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. กำหนดตารางเวลาเรียน และควบคุมตัวเองให้ปฏิบัติตามตารางนั้น
2. จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับตนเองในเวลาที่จะทำงาน
3. ตั้งสมาธิอย่างแน่วแน่ ปราศจากการรบกวน
4. ตั้งใจทำงานที่ต้องรับผิดชอบให้เสร็จในแต่ละวัน

นอกจากนี้ ยังได้เสนอวิธีสร้างนิสัยในการเรียนที่ดี โดยปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การอ่าน ซึ่งมองค็ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คือความเร็ว และความเข้าใจในเนื้อหาการอ่านที่รวดเร็ว ทำให้บุคคลสามารถอ่านเนื้อเรื่องได้มาก หรือ ทบทวนเรื่องเดิมซ้ำ ๆ ได้หลายครั้งในช่วงเวลาที่จำกัด ส่วนความเข้าใจเนื้อหา นั้น ต้องพยายามทำความเข้าใจมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน และใส่ใจความสำคัญของเรื่องนั้นให้ได้
2. การขีดเส้นใต้ เพื่อเน้นจุดสำคัญที่เป็นข้อเท็จจริงความคิดของผู้เรียน เพื่อจำไว้หรือทำให้ใ้เรียนง่าย ชัดเจน
3. การจดโน้ต จดโน้ตส่วนสำคัญที่อ่าน หรือรับฟังจะช่วยให้จำได้ยาก
4. การทบทวน มีความจำเป็นยิ่ง เพื่อให้มีความรู้ใน เรื่องนั้น ๆ ไว้
5. การใช้ห้องสมุด
6. การใช้เครื่องมือช่วยในการเรียน เช่นตารางแผนที่ ทำให้เข้าใจบทเรียนนั้น มากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป นิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงได้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ ในการช่วยให้ฝึกเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียน

#### แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเรียน

เทอร์ลัสโธม (Thurstone 1967 : 479) กล่าวว่าทัศนคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

อนาสตาซี (Anastasi 1967 : 453) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึง ความโน้มเอียง ที่จะแสดงออกมาว่าชอบ หรือไม่ชอบสิ่งต่าง ๆ เช่น ต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมนิยมประเพณี หรือ สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สรุปพาดพิงจากพฤติกรรม ภายนอกทั้งที่ใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา

ฮิลการ์ด์ (Hilgard 1975 : 523) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึงความรู้สึกที่มีต่อ สิ่งใด แนวคิดใด หรือต่อสภาพการณ์ใด ๆ ในทางบวกหรือทางลบ และเป็นความพร้อมที่จะ ตอบสนองไปไม่ว่าทางเข้าหา หรือหนีห่างจากสิ่งนั้น

ดวงเดือน พัทธมนาวิน (ดวงเดือน พัทธมนาวิน 2519 : 170-206) กล่าวไว้ว่า  
ทัศนคติมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการคือ

1. ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด (Cognitive Component) เป็นการ  
ตอบสนองต่อบุคคล ในลักษณะการรับรู้ อันสืบเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อที่ถือสิ่งของหรือ  
ปรากฏการณ์ต่าง ๆ วัลลยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้ทัศนคติที่แสดงออกมาในแนวคิดว่าจะอะไร  
ถูกอะไรผิด
2. ความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคล  
ที่แสดงออกตามความคิด ความเชื่อ ถ้าบุคคลมีความคิดในแง่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อ  
สิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความรัก ความชอบ ความพอใจ ความเกลียด หรือความ  
ไม่พอใจ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) คือความพร้อมที่จะกระทำอันเป็น  
ผลเนื่องมาจากความคิด ความรู้สึก ซึ่งออกมาในรูปของการประพฤติปฏิบัติโดยการยอมรับ หรือ  
ปฏิเสธ และเป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้

ไพบูลย์ อินทรวิภา (ไพบูลย์ อินทรวิภา 2527 : 47) กล่าวว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่  
เปลี่ยนแปลงได้ โดยสภาพการณ์ให้ใหม่ สร้างแรงจูงใจ หรือให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในเรื่อง  
เหล่านั้นใหม่ด้วยเหตุผล คำขอร้อง การกระทำ หรือการติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมให้ร่วมสัมพันธ์กับ  
บุคคลที่มีทัศนคติที่พึงปรารถนา

แนวคิดนี้ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น แสดงให้เห็นว่าทัศนคติทางการเรียน หมายถึง  
ถึงสภาพทางอารมณ์และท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออก ซึ่งพฤติกรรมตอบสนองต่อการเรียน  
ต่อครู ต่อโรงเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งอาจแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน หรือทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude)  
นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะที่พึงพอใจในการเรียน สนใจการเรียน มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ  
มีความรู้สึกครูว่าเป็นผู้นำเคารพยกย่อง สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี และยอมรับว่าการเรียนจะ  
ช่วยให้รู้จักคิด รู้จักใช้ความสามารถของตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฯลฯ และสามารถ  
นำความรู้ที่ได้มาช่วยแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้



## 2. หักคั่นคิดไม่ดีต่อการเรียนหรือทัศนคติในทางลบ (Negative Attitude)

นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะความไม่ตั้งใจพอใจ ไม่ชอบการเรียน ไม่ชอบครู ทำให้เกิดความท้อแท้ เปื่อยหน่าย ขาดเรียนบ่อย ๆ มีความเชื่อว่าการศึกษาไม่มีความสำคัญ ไม่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ และไม่ช่วยแก้ปัญหาคงทนในชีวิตประจำวันได้

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่ากิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเป็นเนื้อหากระบวนการ หรือปฏิบัติที่เป็นระบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนานิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียน เพราะนิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่แก้ไขและปรับปรุงได้ (Wren 1964 : 1-4) อีกทั้งทัศนคติทางการเรียนเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้ (ไพฑูริย์ ลินทรวินัย 2527 : 47) ด้วย และจากการศึกษา บราวน์, โททซ์แมน และฟาร์ควฮาร์ (Brown, Holtzman and Farquhar 1977) คาร์เตอร์ (Carter, 1961) นภาพร เมษรักวานิช (นภาพร 2515) และลูวิมล ว่องวานิช (ลูวิมล 2523) ได้ผลสรุปตรงกันว่านิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นในการพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านนี้ จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนได้ แต่เท่าที่ค้นพบยังไม่ปรากฏโดยตรงเกี่ยวกับการวิจัยกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม กับนิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียน เพียงแต่มีการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวกลุ่มกับเรื่องอื่น และการศึกษาที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกับกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม เช่น

รูเนี่ยน (Runion, 1975) ทำการศึกษาถึงผลการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ และสถานะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับเกรด 5 จำนวน 120 คน จากเมืองทัตสัน รัฐออริกอน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มที่ใช้กิจกรรมการแนะแนว 2. กลุ่มบรรยาย 3. กลุ่มควบคุม โดยกลุ่มแรกและกลุ่มที่ 2 นักเรียนในกลุ่มพบกัน 9 ครั้งในเวลา 8 สัปดาห์ ทุกกลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบทดสอบ 2 ชนิดคือ แบบสอบอัตมโนทัศน์ของเพียร์และแฮร์ริส (Piers Harris Children Self Concept) และทำสังคมนิติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มมีคะแนน

สถานะทางสังคมในกลุ่มเพื่อนสูงกว่ากลุ่มบรรยาย และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนอัฒมโนทัศน์นี้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ฮาลลามและบราวน์ (Haslam and Brown, 1968 : 223-226) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกทักษะในการเรียนช่วยปรับปรุงนิสัยในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 74 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ตอนแรกให้ทั้งสองกลุ่มทำแบบสำรวจเจตคติและการเรียนของบราวน์และโฮลทซ์แมน ต่อไปให้กลุ่มทดลองฝึกวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Brown-Holtzman Effective Study Course) ซึ่งมีทั้งหมด 20 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เรียนวิชาดังกล่าว หลังจากนั้นให้ทั้งสองกลุ่มทำแบบสำรวจเจตคติและการเรียนของบราวน์และโฮลทซ์แมน และแบบทดสอบการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (The Effective Study Test) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนจากแบบสำรวจและแบบทดสอบสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย แสดงว่าการฝึกทักษะในการเรียนช่วยปรับปรุงนิสัยในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นได้

บริกกี โทซี และมอร์เลย์ (Briggs, Tosi and Morley 1971 : 347-350) ศึกษาพบว่านิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่ปรับปรุงได้ โดยการแนะนำเทคนิคการเรียน และการคัดเลือกการเรียนที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้รับการแนะนำเทคนิคการเรียนเป็นเวลา 5 สัปดาห์ และสร้างกระบวนการเพื่อให้มีสติพอใจในสภาพที่เรียน ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยของไลท์ และอเล็กซาคอส (Light and Alexacos, 1970) ศึกษาถึงผลการให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในกลุ่มและรายบุคคล ที่ต่อต้านนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีผู้รับการทดลองกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 10 คน และแต่ละกลุ่มพบผู้ให้บริการปรึกษา (Counselor) 5 สัปดาห์ ๆ ละ 30 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้พบผู้ให้บริการปรึกษา และทั้งหมดทำแบบทดสอบ Wrenn's Inventory of Study Habits

(WISH) ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏว่ากลุ่มที่ได้รับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม และรายบุคคลมีคะแนนจากแบบสำรวจเจตคติในการเรียน และการประเมินนิสัยในการเรียนโดยครู เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยข้างต้นส่วนมากจะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปรับปรุงเจตคติในการเรียน และเท่าที่ค้นพบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปรับปรุงทัศนคติทางการเรียนโดยตรงมีน้อยมาก งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาที่ทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนกับตัวแปรด้านอื่นเช่น

คาน (Khan, 1969 : 216-221) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ กับสัมฤทธิผลทางการเรียน เพื่อต้องการดูว่าประสิทธิภาพของตัวแปรที่เหมาะสมในการทำนาย สัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นอยู่กับทัศนคติทางการเรียนหรือตัวแปร อื่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นที่ 8 จำนวน 1038 คน เป็นชาย 509 คน หญิง 529 คน จาก โรงเรียนมัธยมศึกษา 3 โรงเรียนในรัฐฟลอริดา ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดเจตคติและทัศนคติทางการเรียน แบบวัดแรงจูงใจในการเรียน แบบวัดวัดความสามารถ (The School and College Ability Test) และคะแนนสัมฤทธิผลทางการเรียน ผลการศึกษาปรากฏว่าตัวทำนายสัมฤทธิผล ทางด้านการเรียนที่มีประสิทธิภาพคือทัศนคติที่มีต่อครูและนิสัยในการเรียนของนักเรียน

เนล กิล และทิสเมอร์ (Neale, Gill and Tismer, 1970 : 232-237) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเรียนกับสัมฤทธิผลทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้น 6 จำนวน 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดทัศนคติทางการเรียน (The Semantic Differential Instrument) แบบทดสอบสติปัญญาของทรอนโดลด์ และแบบวัด สัมฤทธิผลทางการเรียน ปรากฏว่าทัศนคติที่มีต่อการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

#### ผลงานวิจัยในประเทศไทย

ผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มกับนิสัย และทัศนคติ ทางการเรียน เท่าที่ค้นพบยังไม่ปรากฏ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการแนะแนว - กลุ่มกับเรื่องอื่น หรืองานวิจัยที่มีพื้นฐานใกล้เคียงกับกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มกับเรื่องอื่น ๆ เช่น

วิญญู พูลศรี (วิญญู พูลศรี 2523) ได้ศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน และมโนภาพแห่งตนทาง ด้านนิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 1 จำนวน 8 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 6 คน ทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลปรากฏว่าความวิตกกังวลในการเรียนลดลง สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับนิสัยและทัศนคติทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วีระวัฒน์ พูลศรี (วีระวัฒน์ พูลศรี 2523) ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนก่อนและหลังการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุโมงค์ จังหวัดลำพูน จำนวน 8 คน โดยกลุ่มทดลองเข้ากลุ่มทั้งสิ้น 12 ครั้ง และทำแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติทางด้านการเรียนก่อนและหลังการเข้ากลุ่ม ผลปรากฏว่าหลังจากการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแล้ว กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนสูงขึ้น และดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำนักงานวิจัยเอง ผสม สันทรเทพย์ (2524) ได้ศึกษาถึงผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตน และฐานะทางสังคมมิตินักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม 9 ครั้ง ในเวลา 8 สัปดาห์ และทั้งสองกลุ่มทำแบบสอบถามตนตามอัตภาพ และแบบสอบถามฐานะทางสังคมมิตินักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพแห่งตนไม่แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม แต่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมมิตินักเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่านิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียน มีความสัมพันธ์ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและตัวแปรทั้ง 2 นี้ยังสามารถปรับปรุงในทางที่ดีขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อปรับปรุงนิสัยและทัศนคติทางการเรียน

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
2. เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่มีต่อทัศนคติทางการเรียน

### กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม (Activity Group Guidance) จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม (Activity Group Guidance) จะมีทัศนคติทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่ม

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 135 คน เป็นกลุ่มทดลอง 45 คน กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 45 คน
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนศึกษาจากคะแนนการตอบแบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ในการเรียนซึ่งทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
3. การศึกษาทัศนคติทางการเรียน ศึกษาจากคะแนนการตอบแบบสำรวจทัศนคติทางการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
4. กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้น 21 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที
5. กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม

## 6. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม

ตัวแปรตาม คือนิสัยในการเรียน ที่ทัศนคติทางการเรียน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียน (The Survey of Study Habits and Attitude) ของบราวน์และโฮลท์แมน (Brown and Holtzman) ซึ่งได้แปลและตัดแปลงเป็นฉบับภาษาไทย โดยขจรสุดา เหล็กเพชร (2522) เพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. กิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่ผู้วิจัยรวบรวมและเรียบเรียงขึ้น

### ความจำกัดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนชายล้วน

### ความจำกัดความในการวิจัย

กิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม หมายถึงการแนะแนวที่จัดบริการให้นักเรียนเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับหัวข้อการแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ ข้อสรุป และประเมินผล ซึ่งช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และทักษะแก่นักเรียน

นิสัยในการเรียน หมายถึงการปฏิบัติตนเรื่องการเรียนรู้ที่ได้รับการฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการคือ การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา และวิธีการทำงาน วัดโดยแบบสำรวจนิสัยในการเรียน

ทัศนคติทางการเรียน หมายถึงความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อครู ต่อการศึกษา ทั้งทางด้านการเรียน การสอน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 2 ประการคือ การยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา วัดโดยแบบสำรวจทัศนคติทางการเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัย

1. ทำให้ทราบผลของกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มต่อการพัฒนานิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียน
2. เป็นแนวทางให้ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว ได้นำกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่จัดขึ้นในการศึกษาคั้งนี้ ไปใช้ในการปรับปรุงนิสัยในการเรียน และทัศนคติทางการเรียน
3. เป็นแนวทางในการศึกษาริวิจัยเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมแนะแนวกลุ่มต่อไป

011576

i 17524659